SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 57. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 27, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 57. РІК XCVII.

В КИЄВІ РАДИЛА ЧОТИРИСТОРОННЯ КОМІСІЯ

Рим (УПБ). — **Члени чотиристоронньої Комісії для нормалізації відносин між православними і католиками східного обряду на Західній Україні, користуючись гостинністю Митрополита Київського і Галицького Філарета, Патріяршого Екзарха всієї України, зібрало ся 7-го березня в Києві у приміщеннях Синоду Української Православної Церкви для обговорення ситуації, що склалася, та шляхів її нормалізації. Святіший престіл у даній комісії представляють Архиєпископ Мирослав Степан Марусин секретар Конгрегації для Східних Церков, і Митрополит Філядельфійський Стефан Сулик; Московський Патріярхат — Митрополит Воронежський і Липецький Мефодій та Архиєпископ Хмельницький і Кам'янець-Подільський Феодосій; православних із західніх областей України — Архиєпископ Львівський і Дрогобицький Іриней та протоієрей Олександер Швець; католиків східного обряду — Архиєпископ Володимир Стернюк і Єпископ Софрон Дмитерко.**

Керуючися рекомендаціями, що „терміново необхідно врегулювати становище у храмах, захоплених католиками східного обряду без згоди даних громад, це врегулювання має здійснюватися відповідно до закону ще до реєстрації католицьких громад, прийнятих і схвалених Апостольським Престолом і Московським Патріярхатом, комісія одноголосно вважає, що негайно необхідно в дусі християнської любови та братерського співробітництва врегулювати становище в цих храмах. Це врегулювання має здійснюватися відповідно до законів ще до реєстрації католицьких громад. При цьому слід починати з цієї ситуації, яка передбачає наявність у населеному пункті більше, ніж одного храму, що дає можливість менш болісно поділити їх між католиками східного обряду і православними. Саме ці випадки будуть предметом розгляду на першому етапі врегулювання.

У тих місцях, де є переважна більшість, храм має залишитися за громадою більшости. Якщо перевага не є явною, буде організовано вільне, таємне голосування під наглядом комісії, в якій братимуть участь тільки члени даної парафії. У будь-якому разі більшість нестиме матеріяльну відповідальність щодо забезпечення меншости відповідним приміщенням або за проведення ремонтно-відбудовних робіт, що повинно відбутися через догову, завірений нотарієм.

На другому етапі своєї роботи комісія буде розглядати ситуацію з міськими храмами, яка є дуже складною через трудність проведення голосування, яке справедливо віддзеркалило б волевиявлення людей даної парафії. Комісія вважає, що питання про ці храми повинно бути вирішено на підставі двосторонніх домовленостей, виходячи з реальної картини православної та католицької наявности, яка виявиться на першому етапі врегулювання.

Приступаючи до спільної роботи, комісія закликає віруючих обох Церков забезпечити мирні і спокійні умови, утримуватися від дій, які можуть ускладнити ситуацію, особливо тих, які супроводжуються насильством. Такі дії рішуче засуджуються ієрархами.

Комісія закликає не проводити маніфестацій, а також не вживати різних проявів тиску, які можуть стати перешкодою для нормальної праці комісії.

Комісія закликає позацерковні організації не втручатися в церковні справи, а віруючих і духовенство в політичні проблеми.

Комісія закликає також духовенство і віруючих не вживати висловів, які ображають представників тієї чи іншої конфесії і сіють ворожнечу й непорозуміння.

Комісія також звертається з проханням до представників місцевої влади зі своєї сторони докласти зусиль для забезпечення нормальної роботи комісії на місцях.

Як пізніше поінформували українські греко-католицькі єпископи в Україні, з нарад вийшов 13-го березня Владика В. Стернюк і тим самим будь-які рішення, що їх комісія могла зробити у його відсутності, українські греко-католицькі єпископи уважатимуть недійсними. Вони настоюють на тому, щоб держава спершу віддала всі храми і мастності УКЦеркви, а відтак щойно можна буде говорити про передання деяких храмів УАПЦеркві.

ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРО УСПІХИ У ВИБОРАХ

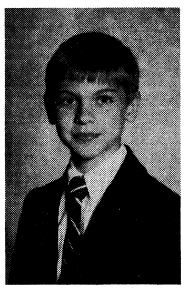
Львів. — Як уже повідомлялося, Демократичний Бльок здобув перемогу у виборах у Києві, Львові, Івано-Франківському, на Волині та в інших місцевостях цих областей.

Наприклад, парламентарний корпус Львівщини у Верховній Раді УССР будуть представляти 24 депутати від Демократичного Бльоку.

До Верховної Ради від Івано-Франківського і області з 12 місць Демократичний Бльок здобув 11, серед яких є чотири комуністи і два члени УГС.

До Івано-Франківської Обласної ради із 135 місць представники Демократичного Бльоку отримали 106, серед них 12 членів УГС і 30 активістів Руху. У Міській раді члени Демократичного Бльоку здобули 78 відсотків місць.

Два учні УМІ виступлять в Камі Голл

Я. Тритяк

М. Кобзар

Ню Йорк. — В неділю, 12-го квітня, в год. 1:15 по полудні відбудеться в Камі Голл, 165 Захід 57-ма вулиця в Ню Йорку репрезентативний концерт, який влаштовує щорічно Асоціяція вчителів музики в Ню Йорку. В концерті візьмуть участь учні УМІ кляси Таїси Богданської — Яремий Тритяк і Маркіян Кобзар.

Іспитова комісія вибрала до програми Тарантеллю Печонкі, яку виконає Яремій, і Етюд Геллєра, який виконає Маркіян.

„Радянська Україна" закликає допомогти І.Ладанові

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У „Свободі" ч. 189 з 5-го жовтня 1989 року подано інформацію про хлопця з України Ігоря Ладана, який має рідкісну недугу пухлини на гіпофізі, що спричинює невичайний ріст і фізичні зміни. Тому, що в СССР лікарі відмовилися від конечної операції, родина Ладанів, маючи родичку в ЗСА, добилася за допомогою Міжнародного Червоного Хреста на право виїзду до славної клініки Майо в Міннесоті.

Унікальна операція хлопця вдалася, але потрібне ще дальше лікування в ЗСА, яке є дуже коштовне.

З цього приводу „Радянська Україна" з 6-го березня помістила довгу статтю пера А. Боєчка і А. Конеченкова, де описана ціла історія недуги та виїзду до ЗСА І. Ладана із гострою критикою усіх урядових чинників в СССР, які нічим не допомогли родині Ладанів, крім обіцянок. Автори статті з признанням подають про доброзичливість і допомогу американського світу, завдяки чому молодий Ігор Ладан може бути нормальною людиною. Уся ця допомога була безплатною.

І тут автори статті ставлять на кінці питання: „Хто допоможе Ігореві? — питання залишається відкритим. Невже знову привітні американці відкриють для Ігоря новий рахунок, щоб також закінчити його лікування? Ми ж гадаємо, що настав час і нам, співвітчизникам, сказати своє слово".

Стаття написана під заголовком: „Ігореві потрібна допомога! Є ще на світі дива".

Совєтська газета розкриває масові вбивства в Катині

Москва. — Совєтська газета „Московскіє Новості" опублікувала довшу дослідницьку працю Наталії Лебєдєвої, яка, користуючись совєтськими, досі засекреченими, документами з військового архіву, каже, що масові вбивства польських старшин у Катинському лісі 50 років тому були ділом рук совєтської державної служби безпеки (НКВД), а не гітлерівських військ, як це раніше твердила совєтська урядова пропаганда.

Надруковані на двох сторінках ревеляційні матеріяли про катинську масакру, яка довго не сходила із сторінок західніх видань і видань у повоєнній Польщі, ще більш поглиблять недовір'я між теперішнім демократичним урядом Польщі і Совєтським Союзом, якщо польські вчені не дістануть права на перегляд всієї архівної документації і Москва відмовиться назвати нові місця поховання польських старшин. Згідно з документами, вони були розстріляні працівниками НКВД на весні 1940 року і частина їхніх тіл була відкрита в Катині біля Смоленська на весні 1943 року, але десь ще залишаються рештки понад 10,000 польських старшин (знайдено було тільки 4,000), розстріляних з наказу Йосифа Сталіна і Лаврентія Берії, тодішнього керівника НКВД.

Прем'єр-міністер польського уряду Тадеуш Мазовецький, який недавно зустрічався з президентом З'єднаних Стейтів Америки Джорджом Бушом й іншими американськими політичними діячами, заявив, довідавшись про нові документи опубліковані в Москві, що кремлівські керівники мусять сказати тепер всю правду про вбивство польських старшин, якщо дружба між Польщею і Совєтським Союзом має тривати далі.

Совєтська газета підтверджує раніші здогади, що в полон до СССР попало при близко 15,000 старшин, слід за якими пропав після 1940 року. Коли німецька армія маршувала милевими кроками на схід і захопила Смоленськ, німці, користаючись мабуть місцевими свідками, відкрили масові могили замордуваних поляків і обвинуватили в цьому вбивстві СССР. Міжнародна комісія підтвердила тоді, що вбиті мусіли бути замордовані значно раніше, як в 1943 році. Н.Лебедєва пише, що „переглянувши документи я зрозуміла, що це не був припадок, чи місцева розплата НКВД, а заздалегідь запланований у Кремлі морд полонених. Про це виразно говорять документи з центрального крайового архіву Совєтської (тоді Червоної) армії, що їх свого часу хотіли знищити органи НКВД.

Про відкриття архівних документів повідомила газета „Ню Йорк Таймс", покликаючись на інформацію агентства Ассошієйтед Пресс.

Дж. Мейс відвідав Україну і дав інтерв'ю

Київ. — Американський вчений д-р Джеймс Мейс відвідав недавно Україну і перед поверненням до ЗСА він погодився на зустріч з кореспондентом. Інтерв'ю з Дж. Мейсом було поміщене в газеті „Вісті з України" (ч. 10, березень 1990). Інтерв'ю взяв Юрій Валуєв.

На запитання, яка мета його візити в Україну, д-р Мейс в першу чергу подякував Товариству „Україна" за запрошення і підкреслив, що його подорож була надзвичайно цікавою і корисною. Він хотів познайомитись з сучасною історичною наукою в Україні, зустрітися з членами організаційного комітету наукового конгресу, присвяченого дослідженню голоду в Україні у 1932-33 роках. Конгрес цей має відбутися в Києві у вересні 1990 р., одразу після закінчення роботи 1-го Міжнародного конгресу українців. „Прагнув я, — заявив далі Мейс, — побачити все те, що відбувається в Україні під час перебудови і демократизації суспільства".

Д-р Дж. Мейс мав чимало зустрічей з різними людьми — письменниками, науковцями, мистцями, громадськими діячами, членами формальних і неформальних організацій з колегами-історіками в наукових установах і навчальних закладах. Він зібрав багато матеріялу для своєї дальшої роботи.

Кореспондент хотів довідатись чому Мейс, неукраїнець за походженням, зацікавився історією України і присвятив цьому питанню свою наукову роботу. „За походженням я є типовим американцем. Мої предки, — відповів д-р Мейс кореспондентові Ю. Валуєву", — європейці, серед них є навіть американські індіяни. Коли я був аспірантом у Мишиганському університеті, моїм науковим керівником був професор, українець за походженням, що пробудив у мене величезний інтерес до вивчення історії України. Д-р Мейс розповів про знайомство з книжкою Івана Майстренка „Чорноморська комуна" та книжками — Скрипника, Хвильового та інших авторів.

Американський науковець окремо під час розмови зупинився над питанням голоду в Україні в 1932-33 роках, розказав про вивчення матеріялів, опитування свідків, похвалив постанову ЦК Компартії України про публікацію архівних матеріялів тісно пов'язаних з проблемою голоду, досі запечатуваного в СССР, і висловив своє незадоволення, що деякі совєтські історичні видання і велика частина преси, не зважаючи на перебудовні процеси, продовжують видаватися за старими стереотипами. „Я від'їжджаю в оптимістичному настрої і сподіваюсь під час наступних приїздів попрацювати в українських архівах. На прощання хочу побажати, щоб здійснилися всі мрії і сподівання народу України", — заявив Дж. Мейс.

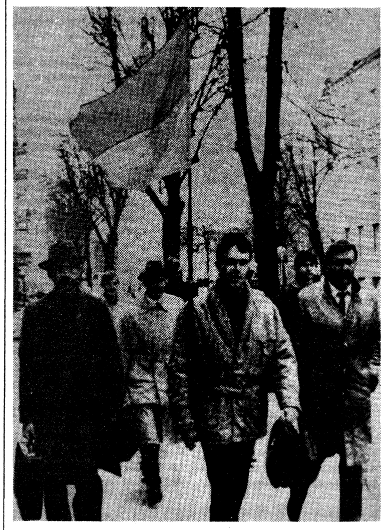
ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Американський ПЕН влаштовує в середу, 28-го березня літературний вечір, щоб відмітити подію проголошення вільного ПЕН в Києві та прийняття його в членство Міжнародного світового ПЕН. Вечір присвячений пам'яті Василя Стуса і Василя Симоненка. Початок вечора, в якому візьмуть участь: Любов Коленська, Микола Руденко, Остап Тарнавський і Ірина Дибко, о год. 7-ій вечора в приміщенні Мері Мавнт Манґеттен театрі, 221 Схід 71-ша вул.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО ТВОРЧІСТЬ Г. ЛУЖНИЦЬКОГО

Філядельфія. — Осередок Праці НТШ влаштовує тут в суботу, 31-го березня, наукову конференцію присвячену творчості проф. д-ра Григора Лужницького, дійсного члена НТШ, заслуженого сеньйора української науки та відомого літератора і письменника. У конференції візьмуть участь: проф. д-р Наталія Пазуняк, д-р Рональд Попівчак, д-р Остап Тарнавський, проф. д-р Леонід Рудницький. Початок конференції о год. 3-ій по полудні у філії Українського Католицького Університету, 7911 Вайвут рд., Елкінс Парк.

ЛИТВА ПРОДОВЖУЄ ВІДСТОЮВАТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У Вільнюс прибули українці, щоб підтримати литовців у їх боротьбі за незалежність.

Вільнюс. — Становище в Литві покищо можна охарактеризувати як безвихідне. М. Горбачов показав символічну демонстрацію сили, однак литовці твердо і недвозначно дали зрозуміти, що продовжать тактику пасивного спротиву і не застосуються до того часу, поки саме їх уряд, за дорученням і зі схвалення народу, буде вирішувати долю республіки.

Президент Литви Вітаутас Ляндсберґіс звернувся до сотень молодих литовців, які дезертирували з рядів совєтської армії, з запевненням, що вони не будуть видані загальносоюзному командуванню і закликав їх шукати притулку в церквах і відділеннях Червоного Хреста. „Ми не принесемо в жертву наших синів, — заявив заступник голови литовського парляменту Чесловас Станкевічус. — Вони — громадяни вільної країни".

Виступаючи в суботу, 24-го березня, в парляменті, В. Ляндсберґіс закликав З'єднані Стейти Америки та інші західні країни піднести свій голос в підтримку незалежної Литви, яка знаходиться, за його словами, в дуже небезпечному становищі. Президент нагадав про реакцію депутатів на несподівану появу колони совєтських танків, які з ревом пройшли повз будинок парляменту під час нічного засідання. „Минула сесія залишиться в історії, — сказав він. — Ми довго не забудемо її. Нам ще раз дали зрозуміти, що ми живемо в окупаційному режимі".

Пізніше, відповідаючи на запитання журналістів, Ляндсберґіс заявив, що насилля в Литві приведе до вибуху непередбаченої сили у всьому Совєтському Союзі. Президент назвав явною брехнею твердження центральних засобів масової інформації, що молоді литовці, які відмовилися служити в совєтській армії, вступають в сили національної самооборони.

Згідно з повідомленням парляментської комісії Литви, понад 900 дезертирів зі совєтської армії офіційно попросили притулку, а ще понад дві з половиною тисячі залишили свої частини і переховуються, де є можливість. Всього на початок цього року в совєтській армії було 38,000 вояків і старшин-литовців.

Член литовської парляментської делеґації, який побував у Москві на переговорах з центральним урядом, Ромас Гудайтіс, повернувшись у Вільнюс, переда в своїм колегам запевнення голови Верховної Ради СССР Анатолія Лук'янова, що Москва не має наміру застосовувати силу для вирішення конфліктної ситуації. Однак Лук'янов відповів рішучим „ні" на пропозицію почати рівноправні переговори, нагадавши, що Совєтський Союз досить сильний, щоб не дозволити будь-кому висловлювати зневагу.

В суботу по всій республіці відбулися вибори до місцевих Рад. Вибори носили організований характер. В них взяло участь коло дві треті зареєстрованих виборців. Як і очікували, Саюдіс знову здобув переконливу перемогу.

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІДТРИМУЄ ЛИТВУ

Львів. — В середу, 21-го березня, тут відбувся мітинґ з участю 10,000 людей, які зібралися, щоб висловити свою солідарність з народом Литви, з незалежною Литовською державою. Мітинґ організованим Комітетом захисту прав громадян (страйкомом) прийняв резолюцію, у якій сказано:

„Здійснюючи законне право кожного народу на самовизначення, верховний орган влади Литовської республіки, виконуючи волю литовського народу проголосив відновлення незалежної литовської держави. Таким чином відновлено історичну справедливість і скасовано постанови незаконних органів окупаційної адміністрації про анексію Литовської держави в наслідок її окупації Червоною армією.

Сучасний імперський уряд у Москві не бажає замиритися з волею литовського народу. В сторону литовського уряду і парляменту з Москви лунають шантаж і погрози застосувати економічну блокаду Литви.

Учасники мітингу висловлюють:

Цілковиту підтримку рішенню уряду і народу Литви про вихід з тюрми народів — СССР;

Обурення ганебною імперською постановою 3-го З'їзду народних депутатів СССР з приводу Литви;

* В разі застосування репресивних заходів проти незалежної Литовської республіки ми готові вдатися до політичних страйків протесту;

Закликаємо всіх українців, що проживають на території Литви, виконувати тільки закони і розпорядження органів влади Литовської республіки і не бути сліпим знаряддям в руках московських імперіялістів".

На тому ж мітингу від імени Комітету захисту прав громадян було зачитано таке звернення:

„Настав час вирішальної боротьби за свободу і незалежність поневолених народів останньої світової імперії — СССР.

Побудова незалежних держав стала головною передумовою не тільки забезпечення кращих умов життя і розвитку для націй, але й необхідною умовою для їх біологічного виживання. Не є вийнятком і Україна, над якою нависла небезпека цілковитого знищення, якщо вона в найближчі роки не звільниться від колоніяльного ярма.

Першою ластівкою, яка вирвалася з тюремної імперської клітки стала Литва. Мужній народ цієї невеликої країни проявив високу політичну зрілість і згуртованість. Литва сьогодні демонструє всім народам імперії найкращу методу побудови незалежної держави.

Розвал імперії неминучий. Але як він буде здійснюватися: цивілізованим, мирним шляхом чи супроводжуватиметься насильством і хаосом, залежатиме від того чи зуміємо ми всі гуртом захистити литовський народ від насильства імперських сил.

Проявляючи солідарність з литовським народом ми боремося за нашу свободу.

Народе України!

Пам'ятай, що свобода неподільна. Передова лінія фронту боротьби за твою волю сьогодні знаходиться в Литві. Тож не дамо розтоптати молоду незалежну литовську державу московським імперіялістам.

Закликаємо колективи трудящих і всіх мешканців України зайняти свідому громадянську позицію солідарности з Литвою.

В разі військової інтервенції і насильства проти вільної Литви відповімо організованими політичними страйками протесту..

Геть імперські руки від Литви!

Хай живе незалежна Литовська республіка!

ДОПОВІДЬ Я.К. ТУРКАЛА

Ню Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовує тут у п'ятницю, 30-го березня, доповідь-лекцію д-ра Ярослава К.Туркала на тему „Трагедія міста Берліну (роки 1760-1945) і Берлін сьогоднішній (рік 1990-ий). Доповідь буде ілюстрована прозірками. Початок доповіді, яка відбудеться в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга аве., о год. 7-ій вечора.

ДОПОВІДЬ У ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Відділ ОЖ ОЧСУ влаштовує доповідь з прозірками Наталки Кормилюк на тему „Молодь і підхід до навчання в сучасній всеземній Україні". Доповідь відбудеться в суботу, 31-го березня, о год. 5-ій по полудні, у великій залі школи св. Николая, Президент вул.

У СВІТІ

УРЯД ПАНАМИ ПОДАВ до відома, що видалив з країни кубинського амбасадора, мотивуючи свій вчинок тим, що Куба не визнала теперішнього уряду президента Ґільєрма Ендари. Міністер закордонних справ Джуліо Лінарес заявив на пресовій конференції, що кубинський амбасадор Лязаро Мора Секадес мусить до п'яти днів залишити Панаму. Він також сказав, що дипломатичні стосунки буде обірвано, якщо Куба не змінить своєї політики супроти Панами.

ПІСЛЯ СВОЄЇ ЗУСТРІЧІ минулого тижня в Йоганнесбурґу з президентом Південної Африки Ф.В. де Клерком, державний секретар Джеймс Бейкер заявив кореспондентам засобів масової інформації, що Ф.В. де Клерк підкреслив те, що його уряд є на неповоротній дорозі до створення нерасистської демократії у Південній Африці. Кореспондентам, які подорожують з державним секретарем сказано, **що він був дуже мило вражений висказаними зобов'язаннями південно-африканського президента.** Здаючи собі з того справу, що він є початківцем у африканській політиці та може бути дещо наївним у своїх підсумках, Дж. Бейкер всетаки переконаний в тому, що Ф.В. де Клерк є „зовсім серйозним" у своїх намірах. В середу, 11-го квітня, президент де Клерк і провідники Африканського національного конгресу мають розпочати розмови про усунення всяких перешкод: знесення військового стану та звільнення політичних в'язнів поки розпічнуть офіційні переговори про те, як має виглядати Південна Африка в майбутньому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашингтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Ізраїль — постійний клопіт Америки

Від травня 1948 року, відколи на території колишньої Палестини, з покликанням на так звану „деклярацію Бальфура" (британського міністра закордонних справ) про „національний осідок жидів" проголошено державність Ізраїля — Америка сприяє цій країні, помагає їй і має вже 42-річний клопіт. Молодий Ізраїль виявив подиву гідну, рідко зустрічну у всесвітній історії тугість, енергію, жертвенність і хоробрість в обороні і закріпленні свої держави. Але поруч із цими прикметами народилась і риса жадоби збільшити свою територію і скріпити свою силу коштом автохтонів з-перед 1948-го року. Лідери Ізраїля і всі жиди у світі покликуються на історичний принцип, на факт, що на цій території жили жиди поверх 1,000 років перед народженням Христа. Вони покликуються на Старий Завіт Святого Письма. Це все у другій половині XX сторіччя створює ґордійський вузол. Чотири війни пробували мечем цей вузол розв'язати і не вдалося. Не вдалося тому, що Ізраїль ці війни виграв, але по нинішній день відмовляється звернути окуповані арабські землі і веде політику такої колонізації і асиміляції, яку Західня Україна зазнала на собі за час перебування під Польщею між двома світовими війнами.

Ізраїль був потрібний Америці, як єдина демократична країна на Близькому Сході, природна застава на шляху совєтської експансії почерез Суеський канал на Індійський океан. Всі американські уряди за останніх 40 років мусіли рахуватися із жидівською національною групою в цій країні більшою ані ж є їхніх жидів в Ізраїлі. Мусіли рахуватися з її впливами. Тому Ізраїль стоїть на першому місці, як користувач американською грошовою допомогою, не кажучи про допомогу політичну. Труднощі в американсько-ізраїльських відносинах постали тому, що Ізраїль вважає велетенську допомогу і опіку від Америки, як щось самозрозуміле, належне Ізраїлеві, зате не рахується зовсім з інтересами Америки, які диктують добре співжиття з арабським світом.

За урядування президента Джиммі Картера прийшло до сепаратного миру між Ізраїлем і Єгиптом. За урядування президента Роналда Реґена, в наслідок тихої дипломатії ЗСА, лідер Палестинської Визвольної Організації Ясcір Арафат уперше визнав державність Ізраїля та висловився проти користування терором у боротьбі за права палестинців. У співпраці з президентом Єгипту Мубараком і королем Йорданії Гуссейном Державний Департамент у минулому році склав плян замирення на Близькому Сході. В основі того пляну лежали безпосередні ізраїльсько-палестинської переговори. Ізраїльський уряд Їцака Шаміра, голови націоналістичної партії Лікуд, відкинув той плян і зголосив власний: переведення виборів до комунальних установ на окупованих Ізраїлем арабських землях (західній беріг Йордану і смуга Ґази). Наступник державного секретаря Джорджа Шульца за уряду Реґена, Джеймс Бейкер, зайняв більш річуче становище супроти постійних митарств і виразного саботування мирових переговорів Шаміром. Кількамільйонова жидівська громада в ЗСА, яка склала вже сотні мільйонів у допомозі Ізраїлеві, почала теж критикувати непоступливість Шаміра. Американські засоби масової інформації у великій мірі є в руках жидів. Але вони мусять рахуватися з популярним Президентом і між отими жидівськими потентатами преси, радіо і телевізії є теж американські патріоти. У самому Ізраїлі атмосфера теж інша, як була десять років тому: люди втомлені війною, втомлені закликами до затискання пояса в ім'я патріотизму, прагнуть миру не хочуть якихось суперечок з Америкою, яка в їх очах є рам. У висліді всіх тих голосів — розлетілася партійна коаліція, на якій спирався уряд Шаміра. Новим прем'єром, мабуть, стане лідер соціял-демократів Шимон Перез. Не виключене, що саме з уваги на цю нову ситуацію в Ізраїлі Державний Департамент переслав Конґресові своє становище супроти названої вгорі ПВО і її лідера Ясіра Арафата. У цій своїй заяві Державний Департамент признає, що в останніх кількох місяцях відбулося багато терористичних дій проти Ізраїля з цивільними людськими жертвами, але, мовляв, нема ніяких доказів, що Ясір Арафат був до них будь-як причетним. Деякі конґресмени тим документом, що його складено напевно з доручення Джеймса Бейкера, невдоволені і скритикували його. Але цей документ ствердив становище президента Буша, що найкращий шлях до замирення — безпосередні переговори з найбільш авторитетною репрезентацією арабів, якою є ПВО. До речі:

Нас, українців, цікавлять ближчі справи. Але Близький Схід не може бути цілком байдужим, бо в новітній добі всі великі проблеми одна з одною в цей чи інший спосіб пов'язані.

Наталя Осока

ЩЕ ОДНА ПРОБНА ПОСТАНОВА

Про дії советської армії в Афганістані писалося вже багато, але, здебільшого, на Заході. Проте гласність потроху робить свою справу і вже батьки й матері в різних куточках Совєтського Союзу оплакують не лише цинкові труни з останками своїх синів, вони оплакують і ті вбивства мирних жителів, афганських дітей, зґвалтованих дівчат. Кожна мати вірить, що її син такого не робив. Матерям тяжко повірити, що совєтська армія виховала з їхніх синів яничарів, жорстоких убивць і грабіжників. А щоб котрого солдата не почала, раптом, мучити совість, для заскопоєння усім систематично видавали спирт та постачали наркотики, що сприяло розбещенню армії.

Виникає питання: чи не було це наперед заплянованою акцією — виховати жорстоку армію, яка безжально стрілятиме не лише в афганців, але у своїх матерів, братів, сестер, які вийдуть на демонстрацію? Страйки і демонстрації в СССР виникали не раз і кожного разу були розстріляні своєю ж армією. У Кремлі знали, що імперія прямує до злиднів і розрухи, отже знали, що будуть і демонстрації, страйки, мітинґи, які Москва звикла вгамовувати тільки в такий спосіб — душити танками.

І ось тепер, виховані в Афганістані війська пригодилися урядові в Тбілісі, Львові, Баку. Хоч генерали й полковники на сторінках офіційних газет запевняють, що введення військ до Азербайджану було цілком виправданим, але друкується й багато інших статтей, у яких автори висловлюють серйозні сумніви в необхідності введення надзвичайного стану в Азербайджанській столиці Баку.

Наприклад, в газеті „Московские новости" ч. 7-ме з 18-го лютого надрукована стаття „Репетиция?", у якій кінорежисер Станіслав Говорухін розповідає про те, що бачив на власні очі і також наводить свідчення інших очевидців. Автор працює над кінофільмом про злочинність у СССР, отож, довідавшись про погроми вірменів у Азербайджані, негайно виїхав туди.

„З Баку я повернувся буквально розчавлений, приголомшений побаченим. Негайно сів писати — ці жахливі враження не можна було тримати в собі", — почав Говорухін. І полилась сумна розповідь про трагічні події в ніч з 19-го на 20-те січня в столиці Азербайджану. Розповідь ця не залишає сумніву: совєтська армія ввійшла в місто як армія окупантів. Танки й бронемашини чавили людей, не розбираючись, хто з них якої національности. За свідченням коменданта, в ту ніч було витрачено 60,000 патронів. В кого ж вони стріляли?

Ось цитує Говорухін розповідь десятирічної дівчини: „Я вийшла на балькон і побачила: на площі — танки, а перед ними люди... Стоять, взявшись за руки... І раптом танки пішли просто на людей".

У „Свободі" ч. 25 з 8-го лютого уже наводилися деякі розповіді очевидців. Лікар М. Сафаров повідомив, що тільки у його відділення привезли десятки вбитих і поранених розривними кулями та кулями зі зміщеним центром. Лікар-травматолог Узеїр Мамедов розповів як на його очах офіцер вистрілив юнакові в голову тільки за те, що він заговорив до вояків. Лікар тієї ж лікарні Шократ Бердієв бачив як вояк убив семирічного хлопчика, розрядивши йому в живіт автомат.

Станіслав Говорухін розповідає, що люди гинули у власних помешканнях та на бальконах своїх будинків, бо стріляли без розбору по всіх будинках і вікнах, загинуло 106 осіб, а поранено понад 700. Жертв могло бути й менше, але люди не втікали, бо не сподівалися, що їх убиватимуть вояки своєї армії.

Коли на сумгаїтській дорозі з'явилися танки, то, пропускаючи їх, на обочину з'їхали деякі автомобілі. Спинився на обочині також легковий автомобіль, у якому їхали три професори з Академії наук, і одна з них — жінка. Раптом танк виїхав з колони й рушив просто на автомобіль, розчавивши його разом з пасажирами. Колона не зупинилася — з грізною рішучістю рухалася далі до столиці Азербайджану.

Поховали професорів у центрі міста, у сквері за пам'ятником Кірова. Тепер там багато свіжих могил. На одній з них лише шкільна форма і ранець 13-річної Лариси Мамедової, фотографію не було кому встановити, бо батько, тяжко порений тієї ночі, в тяжкому стані лежить у лікарні. Поруч могила Єфимова, напис свідчить, що цей чоловік був сліпий і його закололи штиком. Тут і могила молодого подружжя Лариси та Іхлама, й багато інших жертв тієї жахливої ночі.

Говорухін і кінооператор бачили як лейтенант Ахмедшін, стіляючи по легковій автомашині, вцілив у 15-річного хлопчика.

„Його привезли до лікарні, — розповідає кінорежисер, — і тут я вперше поба-

(Закінчення на стор. 3)

І. Явиляк

ЯК І ЧИМ МОЖНА ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ?

Наша група сприяння Українській Гельсінкській Спілці фактично діє вже два роки. Але досі ми зосереджували свою увагу на допомозі політв'язням України та допомозі Закордонному Представництву УГС. Так за останні роки було організовано кілька зустрічей з колишніми політв'язнями, що сьогодні є активними членами УГС. В цих акціях активну участь взяли Раїса Хейлик, Іван Явиляк, Вініамін Несинюк та Володимир Козачинський. Провели цілий ряд збірок в Бавнд Бруку та в Українському Селі, де громада досить активна і щедро жертвує на потреби України. Зібрані гроші пішли на допомогу колишнім політв'язням та ЗП УГС і про це вже писалося у „Свободі." Але під сучасну пору події на Україні зобов'язують кожного з нас подумати, як і чим ми можемо бути корисними Україні? Тому члени Групи Сприяння УГС: Іван Явиляк, Вініамін Несинюк з Бавнд Бруку та Олександер Клецор з Ню Бронзвику вирішили залучити до цієї благородної діяльности ширше коло членів наших громад. З цього приводу ми мали дві зустрічі в Культурному Центрі. Чому підтримувати саме УГС а не РУХ чи інші неформальні організації?

РУХ це чудове сотворіння українського відродження під сучасну пору, і всі ми підтримуємо та ідемо під знаменами РУХу. Але Українська Гельсінкська Спілка для нас, симпатиків, що стали тепер Групою сприяння УГС, є ближчою, ріднішою і, на нашу думку, більш стійкою й цілеспрямованою. УГС на ділі довела, що обраний нею шлях і методи ведуть нас до головної мети — створення самостійної Української держави. Всім нам відомо, що провід УГС перейшов нелюдські випробування за часів сталінсько-брежнєвської диктатури. Кожен провідний член УГС відбув від 10 до 30 років тюрем і таборів. Ніхто з них не заломився, ніхто не зрадив, не схибнув з дороги. Члени УГС віддали свої кращі молоді роки, а чимало з них і життя, щоб приспішити сьогоднішнє відродження нашого народу та розбудову незалежної України. УГС — це гордість нашого краю і нашого народу, її підтримують мільйони українців на батьківщині. До членів УГС прислухається українська інтеліґенція, студенти, робітники. Без неї, може, й не було б в Україні Руху. УГС стала предвісником перебудови, гласности і мирної революції в Україні. Тому ми вирішили підтримувати цю їхню боротьбу за відродження і за Самостійну Україну.

В Бавнд Бруку 10-го березня відбулася друга зустріч представників двох громад, щоб створити одну Групу Сприяння у нашій околиці, та виробити пляни й можливі методи допомоги УГС на Україні.

В зустрічі взяли участь: Бавнд Брук — І. Явиляк, В. Григоренко, В. Несинюк, В. Дорошенко, В. Шульга, В. Безсонів та В. Лещук. З Ню Бронзвику: Марія Цісик (в другій зустрічі вона не змогла взяти участи), Олександер Клецор та Іван Ящишин. Обговорювались методи допомоги Україні та шляхи здійснення. Було багато різних пропозицій, але пропозиція В. Григоренка була в центрі уваги нашої наради. І якщо вдасться здійснити ці задуми, то Україна отримає величезну допомогу. Також було запропоновано взяти під опіку нашої Групи сприяння одну з областей України, ми зупинилися на Дніпропетровській. Ми знаємо, що там діє досить сильна філія УГС, але теж свідомі, що Дніпропетровська область одна з найбільш зрусифікованих областей на Україні. Наша Група надіється на щедру підтримку наших громад, для того, щоб прискорити рух української свідомости в Дніпропетровській області (або, як там себе називають Січеславці).

Україна ще знаходиться в тяжкому стані після понад трьохсотлітньої русифікації, тому ми закликаємо інші громади ЗСА та Канади, де створилися чи будуть створюватися Групи Сприяння УГС, брати спонзорство над тією чи іншою областю України, щоб ціла Україна була під нашою опікою. Тільки своєю зорганізованістю та щедрою підтримкою ми разом зможемо прискорити відродження свідомости нашого обездоленого народу та приблизити час повної незалежности України. Яка допомога необхідна сьогоднішній Україні?

Насамперед друкарські засоби та розмножувальна апаратура (техніка), щоб зброєю слова наші брати в Україні могли нести Правду в народ. Під сучасну пору це найважливіша зброя, якою можна приблизити нашу мрію про Самостійність України.

Сподіваємось, що в різних кутках ЗСА та Канади українці підтримають наш почин, зорганізують Групи Сприяння, кожна з яких заопікується якоюсь з областей. Наша група не репрезентує тієї чи іншої громади, але надіється, що громадськість підтримає нас у цій важливій справі. Ми реґулярно будемо інформувати про свою діяльність та про події в Дніпропетровській області, про успіхи УГС в цій області. Під час нашої наради було вирішено вислати представників до голови ЗП УГС Миколи Руденка. В зустрічі з ним взяли участь: Марія Цісик, Іван Явиляк, Олександер Клецор та Вініамін Несинюк. Вислухавши наші пропозиції, М. Руденко поставився до них дуже схвально і тоді ми разом обговорили та уточнили деякі пункти нашого пляну. Ми також сподіваємось, що наша праця допоможе нашим зрусифікованим братам Дніпропетровщини пробудитися і впізнати самих себе і свою матір-Україну.

Іван Кедрин

Григор Лужницький

Насправді — мало хто коли кликав його „Григор". Він знаний був, як „Русьо". І він не ображувався, як так його називали і так до нього зверталися, бо був обдарований великим почуттям гумору і милою вдачею. Людина високої культури, елеґантний формою своїх прилюдних виступів і глибиною їхнього змісту. Любив жарти і переплітав поважні доповіді блисками гумору, але ненавидів вульґаризму так само, як ненавидів гурра-патріотичну „тромтадратію", в якій фраза поганяє фразу і на фразі їде. Мав широчезний діяпазон зацікавлення. Був поетом прозаїком, драматургом, істориком і журналістом і в кожній із тих царин він був творчий. Не стояв на місці, еволюціонував, з віком позбувся первісного замилування, письменства так мовити легкого жанру, і звернувся до наукових студій. Але вірним залишався двом Богам: Христовій Церкві і театрові. Замолоду писав сенсаційно-кримінальні книжки, мав різні псевдоніми — Меріям, Негрицький, Полянич — не був ще певним себе. Коли я запитав був його раз, навіщо йому всі ті псевдоніми, він всміхнувся і сказав: „Як будуть лаяти мою книжку, що нічого не варта, то це не буду я".

Написав Григор Лужницький кілька драм. Деякі ставились в українському театрі між двома світовими війнами в Галичині, між двома світовими війнами за дирекції Й. Стадника і О. Загарова. Недавно проф. Леонтій Рудницький в окремій дповіді в НТШ дав короткий, але прозорий інформаційний огляд його п'єс. Наша драматургія дуже бідна, найбідніша за кількістю і змістом частина літератури. Було би добре, щоб оті п'єси Григора Лужницького появилися друком і було би добре, щоби перевидати забуті твори з доби його молодости: вони не такі „безвартні", як про них висловлювався сам скромний автор. Скромність, до речі кажучи, є прикметою тільки понадпересічних осіб. І саме Григор Лужницький, належав до людей з оцією рідкісною прикметою. Найперша і найбільша вартість кожного белетристичного твору є так зацікавити читача, щоби він прагнув дізнатися „що далі?" Цей хист мав Лужницький, він мав оповідацький талант. Так хотілостя читати його твори, як і хотілося слухати його в розмові завжди цікавій і милій.

Поки я познайомився з ним — я добре знав його батька, о. крилошанина Леонтія Лужницького, який був моїм катехитом в Академічній гімназії у Львові, від другої до восьмої кляси включно. Це була гарна людина, мудра, дослідник історії Церкви і гарний педагог, який розумів своїх вихованців зудебільша ще дітваків. Мені пощастило скласти іспит зрілости ще 10-го червня 1914 року — перед Першою світовою війною. — Русьо, молодший за мене, кінчав гімназію з перервою за окупації Львова російським військом, але він був талановитий, йому дозволили протягом року скласти іспит за два роки, щоби не потерпіти у воєнному часі. Познайомився я з ним щойно вже за польської займанщини у 1920 роках до 1939 року, коли вибухла Друга світова війна. Григор Лужницький працював у редакції щоденника „Новий Час", у пресовому концерні Івана Тиктора, я — в редакції щоденника „Діло". Це були ніби два суперницькі часописи, але їхні і видавці і співробітники дружили одні з одними. Іван Тиктор, заслужена постать в історії української преси, був громадською людиною, був членом Головного Виділу „Просвіти" і продовжував свою видавничу діяльність аж до своєї смерти в Канаді. Листувався з Лужницьким зі мною. Всі члени Редакції його часописів, як і газет Видавничої Спілка „Діло" належали до Товариства письменників і журналістів (ТОПІЖ). Русьо і я заприязнились тоді ще й тому, що нас єднала тяга до театру — він став згодом його істориком, він був дорадником-режисерів, — я був у роках 1922-25 театральним рецензентом.

Друга світова війна обох нас закинула до Австрії — мене до Інсбрука, Лужницького до Ґрацу. Там я його відвідав, коли він став уже доцентом тамошнього університету, як доктор філософії університету Карла у Празі, габілітований у Ґрацу на основі праці про історію слов'янського театру. Це була гарна зустріч, про яку ми згадували, зустрінувшись вже тут, в Америці. І він і я зактуалізувалися у Науковому Товаристві ім. Шевченка. Ми обидва були його дійсними членами й членами його Управи. Коли у 1985 році забаглось мені видати книжкою зразки моїх часописів писань — Григор Лужницький (разом із проф. Василем Ленциком) рецензував рукопис і поручив до видання, але з вимогою, щоб я додав якісь свої театральні рецензії з передвоєнного „Діла". Я зробив це, віднайшовши у мікрофільмах „Діла" у Публічній бібліотеці у Ню Йорку свої рецензії на вистави „Отелла" Шекспіра і „Бій метеликів" Зудермана, писані у 1922 і 1923 роках. Аж лячно подумати, коли це було!

Закон Господній такий, що кожна людина, яка народжується, повинна знати, що мусить вмерти. А проте смерть близьких серцю одиниць є великим смутком для залишених. Кажуть, що ніби нема в політиці, культурі, громадському житті чи економіці незаступних людей. І так і ні. Коли не стає непересічної людини — залишається пустка, яку трудно виповнити. Коли 3-го березня 1990 року увірвалася нитка життя Григора Лужницького — настала пустка і настав великий жаль. Сказане тут — це не некролог. Це скромний спомин про приязнь з незабутнім Русьом. Стидно і прикро, що мій пізній вік і далека віддаль і брак комунікації не дозволила мені кинути грудку землі на його домовину у відкритій могилі. Хай воно оцим тепер станеться.

Мирослав Семчишин

У БОРОТЬБІ ЗА ЕКОЛОГІЧНЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

I.

З великою увагою слідкуємо за очевидними ознаками підйому і оновленню сучасної України, радіємо становленням справді Народного Руху України за Перебудову (НРУП), і в першу чергу, цікавлять нас національно-політичні чи культурні аспекти цієї перебудови. Цікавить нас, чи пощастить Рухові здійснити хоч частково широкозадуману програму, зваживши що є ще великі і небезпечні сили того сеґменту компартії України, що по-рабськи вислуговуються Москві, а яких ще на початку 30-их років М. Скрипник називав „полуросами". Цікавить нас теж, чи прийде до масового відродження української людини, що за сталінсько-брежнєвських часів затратила свою національну метрику і чи, та в якому відношенні корисно для української справи пройдуть вибори до Верховної Ради Совєтської України.

Але тут стаємо перед питанням: чи справді це найважливіші насьогодні справи, що хвилюють нас? Виявляється, що ні. Бо хоч як важними є вони, попри них, наче б утіні, опинились справді життєвоважні, серйозні проблими повсякденнього життя, які у великій мірі матиме великий вплив на програму тотального відродження України. А проблеми ці можна коротко визначити як екологічну небезпеку, що повисла над Україною і той великий рух знизу, що розгорнувся на самозахист України і за її безпеку сьогодні і на майбутнє.

Відгуки Чорнобиля

Справді це незвичайної ваги справа, коли зважити, що йдеться тут про щоденне життя української людини, про її фізичне здоров'я, у її фізичному довкіллі. Йдеться про те, як вижити в тих усіх, для здоров'я і нормального життя, крайнє шкідливих і небезпечних обставинах, серед яких опинились передусім великі простори східньої України. Перша і основна небезпека — це наслідки чорнобильської атомної експльозії, що силою своєї радіяції поразила чи не три мільйони населення кількох областей України і Білорусі а 140,000 гектарів землі забруднила цезієм і вилучила їх з ужитку. Друга не менш грізна перепектива майбутнього життя це екологічне забрудження передовсім південно-східніх міст і містечок України, де рікрічно викидається в повітря 12 міль. тонн шкідливих речовин, тобто відпадків чорної металюрґії і енерґетики.

Вертаючись до першої теми пригадаймо, що чорнобильській трагедії (26-го квітня 1986 р.) за останні три роки присвячено безліч наукових досліджень, друкованих студій, інформацій, чи взагалі різних-прерізних публікацій не тільки в українській чи російській але й інших чужих мовах, бо ця архиболюча для нашого народу подія стала грізною перестророгою для інших держав, стала міжнародною справою. Не сходить чорнобильська тема теж із сторінок українських совєтських періодиків. Поруч з нею грізною тінню виринула не менш жахлива тема — масового і тривалого забруднення природи України і його катастрофальних наслідків. Усю цю екологічну проблематику розгорнув на сторінках тижневика „Літературна Україна" автор книжки „Чорнобиль — документальна історія" Юрій Щербак, в слід за ним пішов Степан Колесник в статті „Демоклів меч радіяції", екологічній небезпеці присвячене інтерв'ю на сторінках згаданого уже тижневика з заступником головного прокурора України „Потебеньком" „Склянка чистої води"...

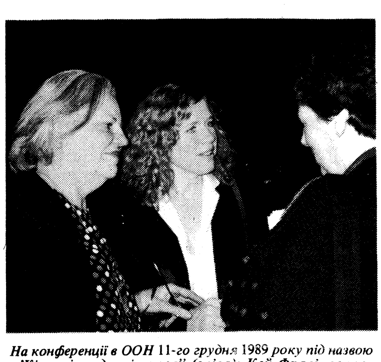
Добре вчинив О. Твардовський, що в статті „Екологічна небезпека в Україні" („Свобода" за 17-ти січня ц.р.) коротко підсумував усе те, що екологічно діється у східній і південній Україні і які неформальні організації взялися захищати природу і народ перед зовсім реальною примарою екологічної катастрофи („Зелений Світ", „Чорнобиль"). Зокрема з'ясовано там, за совєтськими джерелами, трагічний прямо стан Дніпра, що напротязі одного тільки покоління невпізнано змінився, бо його організм справді хворий. І для рятування Дніпра засновано окремий громадський комітет, що плянує відбути конвенцію під гаслом „Дніпро в XXI столітті". Тож варто зупинитись над тим, як передові совєтські люди науки, дослідники, публіцисти розглядають екологічну небезпеку, яка повисла над сучасною Україною і якими засобами чи шляхами проходить екологічна боротьба за екологічне оздоровлення, боротьба, що її очолюють органи державної влади і самозахист України, здійснюваний загальногромадськими організаціями.

Вихідною точкою двох великих розміром і багатих у факти статтей Ст. Колесника є капітальне ствердження, що хоч четвертий рік минає від чорнобильської катастрофи, народ дуже мало, а той зовсім не знає, хто провинився у цьому жахливому ділі, хто в перших днях і тижнях наказав засекретити атомний вибух радіяції і які її наслідки посьогодні і то не тільки в знищеній природі і в людських жертвах, але і в каригідних практиках уряду... Основний тонус статтей це голосне звинувачення у непрощенному злочині начальника III відділу головного управління Міністерства Охорони Здоров'я — Шульженка („Судити б цього Шульженка"!...), який наказав засекретити всі дані (зведення) про чорнобильський вибух як теж і дані про ступінь радіоактивного ураження і про результати лікування.

А далі — це картини того, що діялось в епіцентрі чорнобильського вибуху — в м. Народичі, починаючи з першого дня („біда впала — біда стала"), і перших тижнів, які згодом стали довгими місяцями, а діями та наслідками виросли до розмірів пекельної, в історії світу нечуваної, катастрофи, від якої згинули і продовжуть далі повільною смертю гинути тисячі народу а між ними й діти...

Продовження буде.

Березень — місяць СФУЖО

На конференції в ООН 11-го грудня 1989 року під назвою „Жінки і людські права" (зліва): Кей Фралі, голова НДЖО Комітету Декади в Ню Йорку і Лив Ульман, фільмова акторка із Шееції, відома як „амбасадор дітей" для справ ЮНІСЕФ.

(Фото Дори Рак)

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) в Канаді, ЗСА, Европі, Південній Америці і Австралії, що об'єднує десятки тисяч українських жінок по всьому світі, заслуговує на те, щоб один місяць в році присвятити їй більшу увагу та дістати заохоту від цілої громади до дальшої праці.

Місяць березень у ЗСА є місяцем історії жінок, тож і добра нагода пригадати дещо з історії СФУЖО, що понад сорок літ працює для загального добра української спільноти. Багатотисячне членство веде важливу працю, спрямовану на збереження ідентичности української родини і нових поколінь, на плекання української культури, ведення філантропічних акцій та підтримування зв'язків з міжнародним жіночим рухом. СФУЖО, як частина цього руху, є побудована на феміністичних принципах, віддаючи, одначе, у своїх програмах першенство загальним потребам української громади.

В колі світового фемінізму український фемінізм є спеціяльним феноменом. У своїх громадах, все ще надто консервативних, українки не використовують гасел рівноправности, вдовольняючись „самостійністю" у своїх жіночих організаціях. Тому то й не сягають по провідні пости у громадських організаціях, а все ще „секретарюють", задовольняються „робленням пирогів", провадженням буфетів", різними допоміжними роботами. У країнах свого поселення, однак, українки користають з усіх феміністичних осягів чужинного світу.

В історії СФУЖО минуле десятиліття було багате на важливі події, що причинилися до зростання організації. Перше за все велику зміну внесла постанова конгресу СФУЖО у 1982 році, що зарядила перенесення осідку централі разом із видавництвом до Канади. І там при солідній підтримці канадського українського жіноцтва, праця розрослася, набрала стабільности, та й престиж федерації помітно зріс. Доказом цього був конгрес 1987 року в Торонто — діловий, змістовний, величавий.

Зв'язок із складовими організаціями закріпився завдяки добре запляновани щорічним нарадам поширеної управи, а ще більше завдяки реґіональним конференціям, що відбуваються в Европі, Південній Америці чи Австралії, поєднані з особистими відвідинами окремих організацій головою СФУЖО Марією Квітковською.

Обмін інформаціями у системі Федерації запевняє власний журнал „Українка в Світі", що виходить квартально від 1962 року. Для чужомовних членок і поширення серед чужинського жіноцтва СФУЖО видає окремі числа англійською мовою (від 1973 року). І, врешті, відновлена недавно колишня Асоціяція, тепер Комісія українських журналісток плянує притягнути до співпраці, або бодай для обліку молодші сили, що працюють в засобах масової інформації (преса, радіо, телевізія) і різними мовами по цілому світі.

Окремий розділ у праці СФУЖО становлять зв'язки з міжнародним жіноцтвом. У 80-их роках СФУЖО мала значні успіхи на міжнародному жіночому форумі, дарма що ще не має статусу недержавної організації в системі Об'єднаних Націй (НДЖО), але є акциптована, як національна недержавна організація. Завдяки приналежности до кількох міжнародних НДЖО (формально, або як заприязнена) СФУЖО утривалило своє місце у міжнародному жіночому русі.

Історія СФУЖО переплітається з подіями міжнародного жіночого руху і акціями міжнародних недержавних організацій при Об'єднаних Націях. Саме минає 15 літ від міжнародного Року Жінки, проголошеного генеральною Асамблеєю ООН у 1975 році і першої світової жіночої конференції в Мехіко Сиьти, у висліді якої встановлено Декаду Жінок в ООН 1976 — 1985, під трьома гаслами: Рівноправність, Поступ і Мир.

Делегації СФУЖО брали активну участь у Трибуні і двох форумах, що відбувалися паралельно (1975, 1980 і 1985), організуючи маніфестації та інформативні панелі. Своїми виступами делегатки звернули увагу, чужинської преси (еспанської, французької, данської, кенійської, японської) та зацікавили урядових делеґатів з різних країн.

Маючи доступ до конференцій, що відбуваються в Об'єднаних Націях в Ню Йорку, представниці СФУЖО беруть участь щороку у форумах, які влаштовує НДЖО, комітет для ЮНІСЕФ, організації, що несе поміч дітям у цілому світі. Є ще друга організація під назвою „Оборона дітей" з осідком на статусі НДЖО в ООН, де СФУЖО є та бере участь у її конференціях. Справи дітей має на увазі також міжнародна недержавна організація Світовий Рух Матерей (МММ) з осідком в Парижі; в управі є члени СФУЖО Марія Квітковська і Олена Процюк, яка разом з Іриною Куровицькою репрезентує МММ в ООН (в Ню Йорку).

Праця на відтинку зв'язків є складна, вимагає довгої підготови і орієнтації у скомплікованій системі Об'єднаних Націй, їх постановах, деклярацях чи конвенціях, щоб використати можливості, доступні для не „недержавної" організації. Вимагає також відданих одиниць і значних фондів та, на жаль, бракує одного і другого.

Здавалося б, що із закінченням Декади у 1985 році, коли ухвалено в Найробі об'ємистий документ із 372 параґрафів під назвою „Стратеґія для поступу жінок напрямлена по 2000 рік" (Forward-Looking Strategies for the Advancement of Women to year 2000), що мав би промостити дорогу для повної рівноправности жінок і мужчин у XXI столітті, — все закінчилося. Правда, динаміка жіночого руху дещо послабла, але установи, які мають нагляд над виконанням постанов документу, діють далі. І так, Комісія Статусу Жінок в ООН, завдяки якої є перевіряти, як окремі держави здійснюють принципи декади, саме закінчила свою 34 сесію у Відні. Ухвалено ряд резолюцій, які будуть передані до затвердження генеральною асамблеєю (після дискусії над ними в ЕКОСОК — економічна і соціяльна рада). Одна із важніших резолюцій домагається скликання наступної світової конференції жінок у 1995 році (у Відні). Дата важлива для СФУЖО, щоб почати завчасу підготову до участи в конференції.

Продовжує свою працю під давною назвою „Комітет Декади НДЖО", в Ню Йорку, де представниці СФУЖО беруть участь у місячних нарадах, або консультативних конференціях. Мала група українок, що має прихильність і підтримку голови Комітету Кей Фралей складається з таких жінок: Олена Процюк, Ліда Гладка та Ірина Куровицька, та ред. Дора Рак („Українка в Світі"). Годі перечислити участь у всіх конференціях, але про дві варто згадати.

Департамент публічної інформації в ООН, відділ для НДЖО, влаштував дві конференції. Темою одної (13-15-го вересня 1989 р.) було „Довкілля і поступ: лише одинока земля", щоб розглянути взаємне відношення між поступом, головне технологічним, і довкіллям, яке може бути зруйноване шкідливими наслідками. Між панелістами, експертами з окремих ділянок і які дали професійну аналізу окремих ситуацій у різних країнах, був В. Аксьонов, австронавт. Він вказав на велику небезпеку нуклеарної енергії покликаючись на катастрофу у Чорнобилі. У підсумках стверджено, що треба повної моболізації сил і гльобального думання та плянування, щоб зберегти землю від цілковитого знищення.

Друга конференція ДПІ (7 грудня 1989) менше чисельна на тему „Жінки і людські права" відбулася для відзначення десятої річниці ухвалення конвенції для елімінації усіх форм дескримінації супроти жінок". Конвенція постала під впливом Декади Жінок і була прийнята Генеральною Асамблеєю 18-го грудня 1979 року, а ратифікували її досі 100 держав (хоч підписало їх більше). Конвенція зобов'язує ратифікуючі держави запровадити леґальні і практичні засоби, щоб запевнити рівне трактування жінок і забезпечити їх рівні права. Це немов міжнародний збірник прав для жінок (Bill of Rights). Комітет із 23 експертів у справах жінок збирає звіти окремих держав (щочотири роки).

СФУЖО починає нове десятиріччя 90-их років з великим оптимізмом під впливом подій на Сході Европи і нових змін в Україні, включаючи у свою широку програму нові завдання відповідно до потреб краю. Підсумки сороклітньої праці виправдали створення жіночої федерації у 1948 році, а довгий проміжок часу на еміґрації не послабив зв'язку між українками на всіх континентах, а радше закріпив його завдяки добрій сітці інформацій і координації, зручній структурі федерації та приємливий для всіх суспільній філософії. СФУЖО, як феміністична організація в позитивному розумінні обстоює позиції українських жінок у своїй громаді і належне їм місце у центральних установах, а притому зберігає понадпартійність і респектує автономність своїх членів-організацій та переконання індивідуальних членів. При помочі молодшого членства Світова Фадерація Українських Жінок продовжуватиме свою корисну працю й у наступне — XXI століття.

Дора Рак

СПИСОК ч. 1. ФОНДУ РУХУ

Листа ч. 4.

Список жертводавців, які зложили пожертви на Народний Фонд Допомоги Україні на конто ч. 6173 в „Самопомочі" в Пармі, Огайо від 28-го жовтня 1989 року до 16-го січня 1990 року. Списки подаємо в оригінальному виді так, як ми їх отримуємо від кредитівок.

100 дол. — Mocio, Mychailo; 100 — Pidhirnyj, Iwan; 50 — Storozynskyj, W & D; 100 — Terkala, Joseph; 50 — Slipec, Iwan; 100 Stasiuk, Alex; 85 — Ukrainian Social Service; 50 — Lahola, Peter; 750 — Trotch, Philip & Tatiana; 200 — Mychkowsky, Myroslaw; 50 — Kurdiaka, D & A; 100 — Trotch, Mike; 20 — Stadnyk, Iwan; 1,000 — Kashubynska, Irena; 120 — Kramarczuk, P. & P.; 20 — Dubchak, O.; 20 — Bodnaruk, R.; 100 — Lawriw, Wasyl; 25 — Pawluk, Iwan; 50 — Bobenko, Antin; 100 — Klek, Iwan & A.; 100 — Ponomarenko, Iwan.

Список жертводавців, які зложили пожертви на Народний Фонд Допомоги Україні на конто ч. 1005532-0 в „Самопомочі" в Рочестері, Н. Й. — до 31-го грудня 1989 року.

50 дол. — Hyz, Wolodymyr; 100 — Semkiw, Lesia; 100 — Semkiw; Marta; 500 — Cherwinsky, Hector & Olha; 50 — Stasiw, Maria; 200 — Choliwchuk, Maria; 50 — Dombchewsky, R. & L.; 2,500 — Rochester Ukrainian Fed. C.U.; 100 — Petriw, W.; 100 — Lyko, J. & T.; 200 — Omencinsky, Omelan & Maria; 100 — Freer, Lester; 200 — A.H.R.U.; 100 — Adamczuk, Stephan & Emilia; 200 — Bilyk, L.; 1,000 — Samijlenko (Prof.); 100 — UNA #127; 300 — Bulhac, Olena; 150 — Schuter, Russell; 100 — Demydenko, I.; 25 — Ciuha, W.; 100 — Shuryn, N.; 10 — Wansha, G.; 10 — Wansha, L.; 100 — Bilyk, T. & R.; 100 — United UPA Rochester.

Список жертводавців, які зложили пожертви на Народний Фонд Допомоги Україні на конто ч. 54160 в „Самопомочі" в Джерзі Сиьті від 9-го листопада 1989 р. до 5-го січня 1990 р.

1,000 дол. — Trochymchuk, Dr. Roman & Ala.; 1,000 — Zalipskyj, Myron; 500 — *; 100 — *; 100 — *; 1,000 — *.

*** Прізвища жертводавців не подані в списку кредитівки.**

ПОПРАВКА до СПИСКА ч. 1

Випущено зі списка:

1,000 дол. — Mary Antonyshyn; 1,000 — Basil Mysak.

Слід виправити помилки у прізвищах:

400 дол. — M.M. Dmytro Kosovych (Разом 500); 100 — Fr. B. Lukie; 1,000 — M/M Andrew Shoh; 50 — Dr./M L. Kamenetsky; 200 — Dr. Jaroslaw K. Rozankowsky.

Вісті з Бразилії

Учасники VIII З'їзду української православної молоді в Бразилії. В центрі митр. прот. Микола Милусь, о. Єриміяс Ференць.

В днях 17-18-го лютого успішно відбувся в церкві УАПЦ Св. Михайла в місті Куритиба VIII З'їзд української православної молоді. 60 молодих делеґатів із різних міст Бразилії взяло участь на цьому З'їзді.

Таня Лесюк-голова Ліґи православної молоді в Бразилії врочисто відкрила, привітала присутніх та подала порядок нарад. Було вибрано президію на проведення зборів у такому складі: Петро Білоніцький-голова та Жосіяне Кобрин-секретар, до почесної президії: мтр. прот. Микола Милусь, о. Єриміяс Ференць та Роберт Орищин-голова організаційного комітету.

Потім було прочитано привіт від депутатки паранської ансамблеї Віри Витчимишин та протокол із попереднього З'їзду, який відбувся в місті Апукарана й Нова Україна.

Були виголошені звіти із кожної парафії, які познайомили з їхніми труднощами. А на кінець вибрано нову управу Ліґи православної молоді в Бразилії, головою вибрана молода Нев за Бурий із міста Консальвих Жуніор.

У церкві Св. Михайла була виголошена доповідь на тему: „Св. Літургії Св. Івана Золотоустого". Доповідав священик Єриміяс Ференць, який був недавно висвячений в Бранк-Брок., — ЗСА, у своїй промові пояснив присутнім усі значіння й ритуали Св. Літургії, а потім відповідав на запитання.

О год. 4-ій по полудні відбулась дискусія з учасниками з'їзду на тему „Сучасна перебудова на Україні". Кожен висловив свої думки про нові зміни.

В неділю рано була відправлена Св. Літургія. Правили: Митр. прот. Микола Милусь, о. Петро Блащишин та о. Єриміяс Ференць. Церква була вщерть виповнена вірними, гарно співав церковний хор.

Після обіду відбулись дальші наради та закриття З'їзду, з потім усі зійшлися до спільної знимки.

Такі з'їзди православної молоді в Бразилії відбуваються щороку, їх завдання є дати молодим нагоду показати свою віру й любов до Христа, з'єднатись у молитвах із українською переслідуваною церквою, і дати можливість молоді висловити свої думки.

В цей же час в місті Понта Ґросса відбувся XVII Конґрес Українсько-Бразилійської Молоді, приблизно 300 молодих хлопців і дівчат із різних міст Бразилії з'їхались на цей Конґрес.

Владика Єфрем Кривий — епарх українців католиків в Бразилії виголосив доповідь на тему „Релігія на Україні", У своїй промові сказав про перебування на Україні та про відродження католицької церкви. Учасники Конґресу вислухали доповідь із великою цікавістю. У мистецькій частині виступала танцювальна група із міста Понта Ґросса „Зорія", виконала декілька народних танців. Після вечора відбулась танцювальна забава, яка тривала до пізньої години. У неділю рано була відправлена Архиєрейська Літургія, правив Владика Євфрем Кривий.

Після смачного обіду у приміщенні муніціпального театру відбулась дискусія про деякі громадські справи. В цій дискусії взяли участь представники із муніціпального уряду та кандидати виборів. Було обговорено питання, щоб наша громада із Штату Парана могла вибрати когось до Паранського Уряду, щоб на тих виборах був хтось із української громади та міг представляти українців. Конґрес був корисний тим, що було багато конкретних справ вирішено та продискутовано про сучасні зміни в Україні.

Наступний Конґрес відбудеться в місті Іраті, де живе велика українська громада.

Корнелій Шмулик

Ще одна...

(Закінчення зі стор. 2)

чив свіжу рану. На перший погляд вона легка. Але ось принесли мокру рентґенівську плівку: на ній видно дві металеві тіні. Ще дві кулі? При одному-єдиному кулевому отворі?"

Доктор Ітаяд Ісаєв, фахівець з военно-кулевої хірургії, учасник в'єтнамської війни, пояснив, що таких куль вийнято з убитих багато. Він показав зім'яту бронзову оболонку та ще два стальних стерженьки, добутих з різних частин тіла, при одному вхідному кулевому отворі.

Якщо війська вступили в місто не для того, щоб захистити громадян тоді для чого ж? Запитує сам себе автор, пересвідчившись, що ніхто не захищав вірменів під час погромів і що війська вступили в місто тільки тоді, коли погроми припинилися. Вірмени поховалися, або повтікали. Каральну експедицію військ населення Баку розцінює так: прийшли покарати азербайджанців за наміри відокремити республіку від СССР. Покарати для того, щоб іншим не захотілося відокремлюватись.

Нагодувавши людей кулями й танками, армія залишилась бездіяльною. І тут виявилося, що вона не просто бездіяльна — вона розкладається і стає небоєздатною. Ось кілька записів із реєстру злочинних дій в одному з відділень міліції:

„Солдати зупинили перехожого, обшукали його, забрали гроші; солдати танком наїхали на двері крамниці, зламали їх і вчинили крадіжку; солдати стягли з перехожого шапку; солдати зайшли до помешкання, шукали цінні речі, не знайшовши, зняли з руки господині обручку".

Така розбещена армія не зможе протистояти справжньому ворогові, зате для вбивства своїх же мирних громадян вона цілком підходить. Та чи варто витрачати величезні народні гроші на утримання отакої армії?

Вивчення подій в Азербайджані викликає й багато інших запитань, зокрема, чому війська не були введені, коли розпочалися погроми. Виправдатись непоінформованістю навряд чи можливо, бо чутки про погроми докотилися до Москви задовго до їх початку. Тепер стало відомо, що офіцери Бакинського військового училища 19-го січня надіслали Ґорбачову телеграму, у якій сказано: „Вважаємо, що застосування збройної сили приведе не лише до ізоляції військовослужбовців, але й до повного розриву відносин, поставить під загрозу безпеку їхніх родин, викличе зростання антиросійських настроїв". Текст телеграми опублікувала газета „Комсомольская правда". Автори телеграми мали рацію. Надзвичайний стан викликав новий вибух протесту, тепер уже з інших причин. В Баку тривають страйки, родинам військових довелося виїхати, азербайджанці масово почали виходити з Компартії.

Досі не встановлено, чому більшість населення довідалася про введення надзвичайного стану лише вранці, коли гелікоптери розкидали летючки зі зверненням військового коменданта. Невідомо також, чому погромщики почували себе так вільно і впевнено, ніби наперед знали, що покарані не будуть? Звідки взяли вони списки вірмен, які жили в Азербайджані?

Мовчать органи правопорядку, мовчать військовики, мовчить і президент Ґорбачов, який, на думку Говорухіна, підписуючи наказ про введення військ до Баку, не міг наказати, щоб стіляли по житлових будинках, по людях, по автомобілях швидкої медичної допомоги тощо. Він хотів лише вжити розумні заходи і не уявляв, яким генералам доручає цю справу.

Нам легко зрозуміти кінорежисера Святослава Говорухіна, який сам обирав Ґорбачова на високий пост. Йому важко повірити в жорстокість президента. Проте історія пам'ятає, що в'язні сталінських катівень також не вірили, не могли повірити, що оті розправи над ними здійснювалися за вказівкою Сталіна. Їм здавалося, що Сталін про те нічого не знав. Однак деякі сумніви в Говорухіна все ж таки з'явилися, бо ж не випадково він назвав статтю „Репетиція?" Справді чи не була це репетиція приборкання республік, які захочуть вийти зі складу СССР? Ніби на підтвердження цих сумних висновків, Кремль, після оголошення Литви про відокремлення від СССР, розпочав військові маневри на території Литви, навіть не повідомивши про це уряд у Вільнюсі. Отже, ще одна репетиція совєтських військ перед повторною окупацією.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ в Москві подали до відома, що Грузія відклала вибори, щоби дати змогу ввести багатопартійну систему в республіці і дати можливість опозиційним партіям зорганізувати свою кампанію проти правлячої Комуністичної партії. Згідно з твердженням провідника Народного руху Валеріяна Хухнашвілі, Верховна рада Грузії винесла таке рішення у вівторок, 20-го березня після інтенсивних переговорів між провідниками Комуністичної партії та Народного фронту. Офіційне совєтське пресове аґентство ТАСС подало до відома, що вибори перенесено на жовтень або листопад, а до цього часу Верховна Рада буде працювати в теперішньому складі. **Там же згадано і про те, що Верховна рада Грузії викинула геть зі своєї конституції точку, в якій надається право на монополію Комуністичній партії.**

Р. Братунь у товаристві земляків-волинян

Після своєї зустрічі з українською громадою, що відбулася в домівці читальні „Просвіта" та в Вінніпезі, доповіді й дискусії в четвер, 22-го лютого ц. р., достойний гість з України — письменник і політичний діяч Ростислав Братунь був гостем своїх земляків-волинян, що згуртовані в Інституті Дослідів Волині та Т-ва „Волинь" у Вінніпезі. Гостинна зустріч відбулася в залі собору св. Покрови, а змістом її була гостина печивом і кавою й земляцьке слово Ростислава Братуня.

Р. Братунь народився на Волині, але тепер живе у Львові і є депутатом СССР із Львова. Він письменник, політик і неабиякий ерудит. Промовляючи до земляцького товариства з Волині, Р. Братунь сказав, що діяльність волинських організацій у Вінніпезі добре відома в Україні і він передав своїм слухачам привіт з України. Він згадав про красу та силу волинської землі, зупинився на важливості етнічної особливості волинян та їх ролі в історичних процесах свого краю політичного, філософського, духовного та вояцького характеру.

Реґіонально-етнічне усвідомлення — це не тільки явище діяспори. Воно проявляється й серед українців в Україні й пізнається як своєрідна містична сила, яка впливає не тільки на культурно-звичаєві прояви життя, на реґіональну філософію, а навіть на економіку даної етнографічної одиниці. Волинянам притаманна риса обережної розсудливості: „подумаємо" і через те волиняни займають особливе місце і роблять особливий вклад у життя і долю всієї української землі, говорив Ростислав Братунь. Коли інж. Ілля Онуфрійчук вручив йому символічний дар від волинян Вінніпегу у формі двотомної праці проф. Олександа Цинкаловського „Стара Волинь і Волинське Полісся", гість був дуже зворушений.

Вечір зустрічі з Р. Братунем був гарним товариським вечором. В його програмі були запити й відповіді, обмін думками. Господарем вечора був д-р Сергій Радчук, гостину подали волинянки.

Н.Н.

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ присилати грошеві пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамін, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіяції дітей в Україні.

Моя пожертва .... дол.

Чек виписувати на Children of Chornobyl Relief Fund.

....

Ім'я і прізвище

....

Адреса

Пожертви просимо висилати на адреси:

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
   — Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
   Професор Віллєм Ваґенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного",
   — Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (OCI) в нашій країні".
   — Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
   — Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Як допомогти собі у життєвих кризах

У кожного своя доля і ніяк нам її збагнути. Химерна буває: нібито усміхнеться та простягненою рукою веде шляхом немов рожами вистеленим. Але, глядіть, в один мент на шляху нашому не рожі, а терні колючі. Та вона, та доля наша, невблагано по тернистому шляху веде і ні зіступити з нього не дасть. Нас огортає життєва криза.

В такій важкій ситуації людина намагається боротися, подолати, не дозволити стягнути себе у пропасть зневіри, безнадійности. На жаль, не все виходимо з тієї боротьби переможцями,бо, буває, нерівні сили стоять собі навпроти. Людина, після геройського зусилля, паде на тернистому шляху.

І тоді напропале треба нам допомоги. Дуже важним є усвідомити собі своє заломання та дозволити комусь прийти з допомогою скорого порядку. Ніяк не можна себе ізолювати, мовляв, це моя справа, а просто увійти якнайскорше в контакт з людьми, які нас зрозуміють і вислухають. Треба розказати про своє горе, відкрити глибину свого терпіння. Декілька слів розради, підбадьорення, якась свіжа думка, звернення уваги на якийсь деталь краси природи вдіють чуда. І хоч спочатку не будемо собі з того здавати справи непомітно осягнемо зворотний пункт на шлях повороту у позитивну дійсність.

Це коротко зміст теми, про яку так цікаво говорила наша гостя Ольга Кузьмович, кореспондентка щоденника „Свобода", яку запросила на зустріч з нами в Йонкерсі заступниця голови 119-го Відділу Союзу Українок Америки Віра Кушнір. У погідне недільне пополудне 11-го березня зійшлося багато союзянок та їхніх гостей в залі церкви св. Михаїла в Йонкерсі, щоб вислухати доповіді на цю актуальну, але зовсім не розглянену в нашому суспільстві тему. Прикрим явищем є факт, що досі немає в тому напрямі ніякої ініціятиви з боку медичної професії, зокрема, очевидно, з боку її психіятричної служби. А дуже придалися б такі групи, т. зв. support groups, які широко організовані існують на терені американського суспільства — говорила далі наша прелеґентка. Найбільш потрібна така допомога одиницям старшого віку, які часто, після втрати інших членів рідні, опинюються на схилі життя зовсім самітними. А самота це дуже гірка дійсність для тих, що нею так болюче діткнені.

Тут можемо з гордістю згадати ініціятиву, виявлену тому напрямі Вірою Кушнір, референткою суспільної опіки окружної управи СУА в Ню Йорку. Вона вже від довшого часу докладає зусиль, щоб змобілізувати наших лікарів у медично-інформаційній станиці Округи СУА в Ню Йорку. Досі відбулися дві дуже успішні сесії, а саме у жовтні 1989 року та 3-го березня 1990 року. Вони викликали велике зацікавлення та участь близько 100 людей, які постійно висловлюють бажання продовжувати цю корисну для них акцію.

Повертаючися до нашої зустрічі з О. Кузьмович, Управа 119-го Відділу СУА в Йонкерсі висловлює їй щиросердечну подяку за цінну, новаторську доповідь. А тому що прелеґентка відмовилася прийняти якийнебудь гонорар, Відділ складає скромний дар пластовому журналові „Юнак".

О. Руденська

Проф. Т. Гунчак у Баффало

У неділю, 11-го березня, українську баффалівську громаду відвідав проф. Тарас Гунчак, голова загальногромадського Народного Фонду Допомоги Україні і Фонду Дітям Чорнобиля. Присутні мали змогу почути і побачити на відеофільмі перебіг Установчого З'їзду Народного Руху України в Києві. Частину своєї доповіді проф. Гунчак присвятив жахливим наслідкам чорнобильської катастрофи і з'ясував потребу негайної допомоги з нашої сторони. Найбільш родючі землі України затроєні на довгий час радіоактивними опадами, а води наших рік перевищують набагато дозволений відсоток радіоактивности. Чуємо зворушливі слова подяки киян, присутніх при розвантаженні літака з привезеними подарунками з Америки і в багатьох на залі бачимо сльози. Цеж наші рідні брати і сестри, засуджені на повільну смерть, без потрібної негайної помочі, безсильно очікують неминучого. Здається мені, що тільки закам'яніле серце людини може не реаґувати на заклик братерської допомоги. Присутні зложили на руки місцевого Громадського Комітету Сприяння Народному Рухові України 12,140 дол. Представники цього комітету проводять грошеву збірку допомоги далі, щоб дати змогу тим громадянам, які не були на доповіді проф. Гунчака, прилучитися до акції допомоги.

Проф. Гунчак в часі свого перебування в Баффало мав зустріч з представниками трьох баффалівських телевізійних станцій, які на своїх вечірніх програмах подали відомості про нашу акцію допомоги.

Зустріч громадянства з проф. Гунчаком відбулася у приміщенні української православної громади.

Богдан Пашковський

ДЖОЗЕФ ГЕЙЗЕЛВУД, колишній капітан „Екзон Валдез", єдина людина, яку притягнули до відповідальности за найбільший в історії ЗСА вилив нафти поблизу Аляски в зв'язку з відсутністю доказів, був виправданий з найбільш важливих звинувачень. Дж Гейзелвуд був звинувачений лише у недбальстві в наслідок якого танкер з нафтою напоровся на підводний риф 24-го березня минулого року. Капітанові загрожувало 7 років ув'язнення та 62,000 дол. гривни. Після того, як був проголошений вирок — 90 днів ув'язнення та 1,000 дол. гривни, Дж. Гейзелвуд сказав, що він „щасливий бачити справедливість". Він висловив бажання повернутися на свою колишню посаду, на море.

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ збройних сил сенатор Сем Нанн гостро критикує Департамент оборони за плянування військового бюджету, який базується на застарілому припущенні воєнної загрози зі сторони Совєтського Союзу. Крім цього він також піддав гострій критиці своїх соратників однопартійців демократів, які на його думку, в свою чергу домагаються занадто великого зменшення витрат на військові цілі. Секретар оборони Дик Чейні відразу відкинув критику демократа з Джорджії, підкресливши, що плянуючи бюджет Пентаґону на наступних сім років, він керувався вказівками Сенатської комісії збройних сил, яка врахувала постійні зміни в політичній ситуації в Совєтському Союзі та Східній Европі та нові домовлення між Вашінґтоном і Москвою у питанні збройного обмеження. Д. Чейні сказав у відповідь на критику С. Нанна, що „законодавці лише нарікають замість пропонувати рішення".

ФЕДЕРАЛЬНА ВЛАДА подала до суду офіційних чинників Айленд Парку на Лонґ Айленді за порушення громадських прав. Їх обвинувачується у зумисному розселенні лише білих сімей в дільниці та в забезпеченні своїх родичів та друзів будинками субсидованими державою. Держава субсидувала 44 будинки в Айленд Парку, 17 з яких плянувалося для сімей негритянського походження, але в наслідок цілеспрямованої діяльності офіційних чинників, в цих будинках немає жодного чорного. Навпаки, вони були розділені між родичами та знайомими. Один субсидований державою будинок належить кузинові сенатора Алфонса Д'Амато, а другий — синові Джеральдін МекҐанн, колишньому директорові відділу Департаменту житлового будівинцтва і розбудови міст в Ню Йорку. Держава вимагає повернення шести таких будинків та грошового покарання 18-ти офіційних чинників у розміві 4,5 міл. дол. Крім цього федеральний Департамент житлового будівництва і розбудови міст запропонував усунути МекҐенн із списку працівників Федеральної влади. Федеральна влада почала слідство, яке тривало 9 місяців, після того, як в червні минулого року „Ню Йорк Таймс" опублікував статтю про те, як 44 будинки, субсидовані Департаментом житлового будівництва і розбудови, перейшли в руки осіб, тим чи іншим способом пов'язаних з політичними діячами. За останні роки було продано в середньому за 270.000 дол. 12 таких будинків, які коштували від 40,000 до 63,000 дол.

КНИЖКИ У КНИГАРНІ СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Статут Українського Вільного Університету
Правила студій на Філософічному Факультеті
Правила студій на Факультеті Права
і Суспільно-Економічних Наук
Ординація Доцентів (габілітація)
Мюнхен, 1985, сторін не подано
Ціна $2.00

Хвильовий, Микола:
ТВОРИ В П'ЯТЬОХ ТОМАХ
Том V
Об'єднання Українських Письменників „Слово"
і Українське В-во „Смолоскип" ім. В. Симоненка,
Ню Йорк, Балтімор, Торонто, 1986, 830 стор.
Тверда оправа $35.00

Хвильовий, Микола:
ТВОРИ В П'ЯТЬОХ ТОМАХ
Том IV
Об'єднання Українських Письменників „Слово"
і Українське В-во „Смолоскип" ім. В. Симоненка,
Ню Йорк, Балтімор, Торонто, 1983, 662 стор.
Тверда обгортка $30.00

Цимбалістий, Богдан:
ТАВРО БЕЗДЕРЖАВНОСТИ
Накладом автора, 1982, з друкарні В-ва Свобода,
Джерзі Ситі, 39 стор.
Ціна $2.00

Гарба, Василь:
НА РОЗПУТТЯХ
(До історії одного покоління)
Редактори: Анатоль Гудзовський і Павло Маляр
Серія: Мемуаристика
Українська Вільна Академія Наук в ЗША
і Т-во Подолян при УВАН, Ню Йорк, 1976, друком
Т-ва св. Софія при Українській Православній
Церкві в Ню Йорку, 349 стор.
Ціна $12.00

Пасічник, Митро:
ДНІСТРОВІ ЛІЛЕЇ
Автобіографія у віршах
Філядельфія, 1975, накладом автора, з друкарні
Сирітського Дому, 104 стор.
Ціна $5.00

Штепа, Павло:
МОСКОВСТВО
Його походження, зміст, форми й історична
тяглість
Книга II
Видав Семен Стасишин, Торонто, 1968,
стор. 346-701.
Ціна $20.00

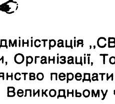
ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ НОВЕЛЬ
В-во Наукового Товариства ім. Шевченка
в Америці і Української Вільної Академії Наук
у ЗША, Ню Йорк, 1955, з друкарні Свободи,
Джерзі Сити, стор. 351.
Ціна $12.00

Ковшун, Микола:
ЕПІЛОГ ПРИЙДЕ
Збірка драматичних творів
Накладом автора, Канада, 1975, друком
Інтернешенел Етнік Прінтерс, стор. 175.
Ціна $5.00

Мешканців Ню Джерзі обов'язує 6% стейтового податку.
Замовляти:

Svoboda Book Store
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН РОМАН НОСИК, член УНС Відд. 432-го ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., помер 5-го липня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 1899 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дочку Ірину Роману. Похорон відбувся в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

....

МАРІЯ БУЛАКОВСЬКА, член УНС Відд. 75-го Т-ва „Запорозька Січ" в Дітройті, Миш., померла 15-го листопада 1989 року на 83-му році життя. Нар. 12-го липня 1906 року. Членом УНС стала 1942 року. Залишила у смутку дочку Флоренс Гірман. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Павло Павлик, секр.

....

АННА СТАРОЖИТНИК, член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н.Дж. померла 8-го грудня 1989 року на 91-му році життя. Народжена 1898 року. Членом УНС стала 1948 року. Залишила у смутку Северина і Романа. Похорон відбувся 12-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М.П. Отрок, секр.

....

ВАСИЛЬ К. ФЕДАШ, член УНС Відд. 276-го ім. св. Миколая в Ембридж, Па., помер 1-го лютого 1990 року на 77-му році життя. Нар. 1913 року в Янґставні, Огайо. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Дольорес, синів Джеймса з дружиною Мері й Вілліяма з дружиною Стелла, четверо внуків: Джекелін, Томас, Джейсон, Вілліям; дві сестри — Степлу Александер і Гелен Пайнел. Похорон відбувся 5-го лютого 1990 року на цвинтарі Кальварія в Янґставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефан А. Іваницький, секр.

....

ПАВЛО ГАВРИЛЮК, член УНС Відд. 457-го Т-ва „Культура" в Ню Йорку, помер 19-го січня 1990 року на 95-му році життя. Нар. 16-го квітня 1894 року в Україні. Членом УНС став 1953 року. Залишив у смутку дружину Наталію, сина Ігоря, дочку Люду і внуків Петра, Лізу й Івасика. Похорон відбувся 22-го січня 1990 року на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Галя Кіляр, секр.

....

ВОЛОДИМИР СІЛЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 233-го „Молодечий Клюб" в Лорейн, Огайо, помер 28-го листопада 1989 року на 77-му році життя. Нар. 1912 року в Рудниках, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Стефанію, дочку Орисю з зятем Зеноном Цибиком і трьома внуками Мироном, Андрієм і Стефаном; братів д-ра Якова і д-ра Юліяна з родинами. Похорон відбувся 2-го грудня 1989 року на цвинтарі Кальварія в Лорейн, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Тетяна Сілецька, секр.

....

АНТІН ФЕДЧУК, член УНС Відд. 316-го Т-ва „Укр. Сівік Сентер" в Рочестері, Н.Й., помер 31-го грудня 1989 року на 66-му році життя. Нар. 1923 року в селі Фальба, Україна. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Мері, дочку Джералдину і сина Волтера. Похорон відбувся 3-го січня 1990 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

....

ПЕТРО БАРАН, член УНС Відд. 471-го ім. ген. Т. Чупринки в Монтреалі, Канада, помер 29-го грудня 1989 року на 87-му році життя. Нар. 26-го травня 1902 року в Австрії. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Мері. Похорон відбувся 2-го січня 1990 року на Ст. Джанс Діксі Семетері в Міссіссаґуа, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

....

МИКОЛА МАРКІВ, член УНС Відд. 33-го ім. Св. Богородиці в Чикаґо, Ілл., помер 6-го січня 1990 року на 76-му році життя. Нар. 1913 року в селі Княгиничі, Зах. Україна. Членом УНС став 1954 року. Залишив у смутку сестру Ірену Науменко з мужем Володимиром і дальшу родину в ЗСА і на Україні. Похорон відбувся 9-го січня 1990 року на цвинтарі „Мт. Говп" в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Софія Оріх, секр.

....

АННА ПАЛІЙЧУК, член УНС Відд. 346-го Т-ва „Львів" в Клівленді, Огайо, померла 9-го грудня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 1913 року в селі Добровиця, Україна. Членом УНС стала 1964 року. Залишила у смутку мужа Василя, сина Михайла, дочок Марію і Еву з мужем, п'ять внуків і брата Йосифа в Україні. Похорон відбувся 15-го грудня 1989 року на цвинтарі Ріверсайд в Клівленді, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Я. Фішер, секр.

....

ДМИТРО РУЩАК, член УНС Відд. 422-го ім. С. Петлюри в Філядельфії, Па., помер 9-го січня 1990 року на 64-му році життя. Нар. 1926 року в селі Мезугіря, Букачів, Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Марію та ближчу і дальшу родину в ЗСА і на Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Євтушенко, секр.

....

Інж. **МИРОН ГАНУШЕВСЬКИЙ,** член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов у Філядельфії, Па. помер 14-го січня 1990 року на 83-му році життя. Нар. 1906 року в Гошові, Долина, Україна. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Теофілю, 3-ох братів Богдана, Стефана і Тараса; 4 сестри: Марію Угорчак, Ірену Руснак, Марину Мальґош в Україні і Оксану Пиріг. Похорон відбувся 20-го січня 1990 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

....